

Lovagkori kertek a Várban

Régi okmányok és sok százéves festmények nyomán a budai Várban megkísérelték a régi magyar kertművészet feltámasztását. A vállalkozás nagy érdeklődést keltett a határon túl is; külföldi tudósok segítettek a munkát, s messzi földről kaptak növé-

nyeket a magyar kertészek. Aránylag kevés írott emlék maradt ránk a középkori budai kertről, mégis sok — már 700 év előtt nálunk is termesztett — fűszer-gyógynövény és virág nevét ismerjük. Az első kertek díszje volt a gyöngyvirág, a boldogasszony ró-

zsája — mai nevén: *égo szerelem* —, a *bazsalikom*, a *zsálya*, az *izsóp*, a *majoránna* és a *sáfrány*.

A Zsigmond korában itt járt utazók megemlítették, hogy a *királyi palota mellett kertek és halastavak voltak*. Elragadtatott hangon írnak *Mátyás kertjeiről* is. Nevezetes volt a fákból vagy cserjéből tervezett *élő labirintus*, a „*tévelyítő*”, és a kert „*madarasa*”, ahol a *hálók mögött egyebek között hollók és sólymok röpködtek*. A díszkert lakója volt a *túzok*, a *fehér páva* és az „*indiai tyúk*”: a *pulyka*. Sőt, *oroszlánok is éltek Matyás kertjében*, Velence küldte e vadakat.

A festmények segítettek

Am a sok leírás is kevés volt, hogy a budai Várban feltárt középkori falak között helyreállítsák a XV—XVI. század kertjét. *A legnagyobb segítséget talán az egykorú táblaképek, festmények adták*. Legfeltűnőbb ezeken a jellegzetes, szabályos alapterületű, aránylag magas, *köszegélyes ágyás*. Jól kivehetők a falak tövében a *virágpadok*, s a rózsával befuttatott *rácsozatok*. A kert díszje volt a *kis kút* is.

A feltárások során a palota déli részén a *mintegy 500 éves lovagterem előtt kiásták Matyás és Beatrix kútját*. E körül építették meg az egyik legzebb *lovagkori kert*et. Több hosszan elnyúló *kőfalú ágyás* tele a középkorban ismert kerti növényekkel. A falak mentén pedig *virágpadok és díszcserjék*, *kerámia edényekben*. Az *edényeket Hódmezővásárhelyen készítették*, s mintát *Jan Brueghel* híres festményén is látni.

Gránátalma

Az István torony előtt tervezett kert alapterülete megközelítően négyzet. A közepében álló *gránátalmás kút Borsos Miklós* alkotása. A művész faragta a megijulást jelképező *szobrot* is, amely a *János kápolna* mellett épült kertet díszíti.

A kísérlet — melynek őrténetét *Gombos Zoltán Budavári kertek* című szép könyve írja le — sikerült. S a nyáron a várfaak között Zsigmond és Matyás palotája előtt régútt idők hangulatát felidéző *leánderes, kakukkfűes, gránátalmás kertek* árják majd a látogatókat.